

ชื่อวิทยานิพนธ์ : รูปแบบและกระบวนการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี
(พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี)

ผู้วิจัย : พระพิชญ์ วฑฒนธมโม (พุทธพัฒนานนท์)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ธรรมนิเทศ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาภุชณะ ตรุโณ (บุชากุล), ผศ. ดร. ป.ธ. ๓, พธ.บ., พธ.ม.
(ปรัชญา), Ph.D. (Phil.)

ดร.บุญเลิศ โอฐสุ ป.ธ. ๘, พธ.บ., พธ.ม. (ธรรมนิเทศ)

พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ (๑) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพร่พุทธธรรม (๒) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการเผยแพร่ธรรมะของ ว.วชิรเมธี (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี) (๓) เพื่อศึกษาบทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว.วชิรเมธี (พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี) ที่มีต่อสังคม ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะ

ผลจากการวิจัยพบว่า ทฤษฎีการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพร่พุทธธรรมจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ๔ ประการ คือผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร พุทธวิธีในการสอนและการเผยแพร่ธรรมะของพระพุทธรเจ้าเป็นแนวทางในการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์สืบมาจนถึงปัจจุบัน เริ่มจากท่านพุทธทาสภิกขุ (พระธรรมโกศาจารย์) หลวงพ่อปัญญา นันทภิกขุ (พระพรหมมิ่งคลาจารย์) พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พระพยอม กัลยาโณ (พระราชธรรมนิเทศ) พระมหาสมปอง ตาลปุตโต จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๘ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ผู้ใช้นามปากกา ว. วชิรเมธี เขียนหนังสือเรื่อง ‘ธรรมะติดปีก’ ได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก

รูปแบบการเผยแพร่ธรรมะของ ว. วชิรเมธี ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อโซเชียล มีเดีย กระบวนการเผยแพร่ธรรมะของท่าน คือ การใช้เทคนิคทางภาษา สร้างคำสำนวนใหม่ อุปมา คำสัมผัสคล้องจอง การใช้คำสมัยนิยม การทับศัพท์ การใช้อารมณ์ขัน เทคนิคการนำเสนอด้วยการยกตัวอย่าง พฤติกรรมและประสบการณ์ และข้อมูลเอกสาร

บทบาทการเผยแพร่ธรรมะของ ว.วชิรเมธี คือการนำเสนอธรรมะด้วยรูปแบบที่หลากหลายและทุกช่องทาง เพราะท่านมองว่าโลกนี้ประกอบด้วยผู้คนที่หลากหลายความคิด ความเชื่อ สติปัญญา ภูมิหลังทางสังคม และความทุกข์ในชีวิต ท่านจึงประยุกต์การเทศน์การสอน การเผยแผ่ให้สอดคล้องกัน ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ธรรมะคือบุคคลากรช่วยสอนมีน้อย ท่านพยายามแก้ปัญหาไปตามลำดับ แต่ในอีก ๕ ปีข้างหน้า ปัญหานี้จะลดน้อยลง

Thesis Title : The Method and the Processes of Dhammas
Propagation by Ven. Phra V. Vajiramedhī
(Phramaha Vudhijai Vajiramedhī)

Researcher : Phra Pitsanu Wattanathammo (Puttawattananon)

Degree : Master of Arts (Dhamma Communication)

Thesis Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Phramaha Grissana Taruno, Pali III.,
B.A., M.A., Ph.D. (Pāli.)

: Dr. Boonlert Otsu Pāli VIII., B.A., M.A. (Dhamma
Communication) Ph.D. (Buddhist studies)

Date of Completion : October 8, 2015

ABSTRACT

This research is of 3 objectives namely :- 1) to study the concept and Communication Theories of the propagation of the Dhammas, 2) to study the formats and the processes of Dhammas propagation by Ven. Phra V. Vajiramedhī (Phramaha Vudhijai Vajiramedhī), and 3) to study the Roles and Dhammas propagation by Ven. Phra V. Vajiramedhī (Phramaha Vudhijai Vajiramedhī) in societies, including the problems and the obstacles.

From the research, it is found that :-

The Communication Theories of the propagation of the Dhammas with the effectives must be of 4 points :- 1) the sender of the messages 2) the messages 3) the medias 4) the receivers. The Buddhist methods of the instructions and the propagations of the Dhammas by the Buddha are the ways of the propagation of the Dhammas by the Saṅghas according to the Buddhist methods of teaching at the present time. The spread of Dhammas began by Ven. Phra Dhammakosācariya (Buddhadāsa), Phra Brahmaṃḍalācariya (Ven. Panyā Nandha Bhikkhu), Phra Brahmaṃḍalācariya (P.A. Payutto), Phra Rājdharmmanides (Phra Phayom Kalyāṇo), Phramaha Sompong Tālaputto. From the year 2547 to the present year 2558, Phramaha Vudhijai Vajiramedhī used his pen name as V. Vajiramedhī, He has written the book called 'Dhamma Tid Peek' popularly known.

The formats of his propagation of the Dhammas are the printing medias, the television medias, the radio medias and the Social medias. The processes of his propagation of the Dhammas are :- 1) The usings of the language technique is the building up of the idioms and the new words, the comparative words, the consistent words, the vogue words, the transliteration words, the humour words. 2) The usings of techniques to present the spreading of the Dhammas with the exemplifying, the behaviour, the experience and the document data.

Ven. Phra V. Vajiramedhī's roles of the propagation of the Dhammas are the presentation of the Dhammas with various formats and the every used ways, because he thinks that this world is composed of many people of various the thoughts, beliefs, the intelligences, background in societies, and the sorrow in their lives. Then, Ven. Phra V. Vajiramedhī must apply the sermon, the Instruction and the propagation to the spread of the Dhammas. The problems and the obstacles of the propagation of the Dhammas are that there are the few personels to teach the Dhammas. Ven. Phra V. Vajiramedhī has tried to solve the problems respectively. However, in 5 years in the future. These problems will be in decrease.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีก็เพราะอาศัยท่านที่สำคัญทั้งหลายเหล่านี้ ได้แก่ พระมหากษัตริย์ ตรีโณ (บุชากุล), ผศ. ดร. ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร. บุญเลิศ โอษฐ์สุ รองประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ประสานงานเรื่องทุนเล่าเรียนหลวงพระราชทานเพื่อใช้ในการทำงานวิจัย ต้องขออนุโมทนาขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งได้ให้แนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าท่านเหล่านี้จะมีภาระมาก แต่ก็ได้ให้ความอนุเคราะห์ เสียสละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบแก้ไขงานวิทยานิพนธ์ให้ด้วยดีตลอดมา ต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา งานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ พร้อมทั้งคณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารตามหลักธรรมนิเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบพระคุณท่านพระมหาวิฑูติชัย วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี) ประธานศูนย์วิปัสสนาสากล ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย ที่ได้เมตตาให้เข้าสัมภาษณ์ พร้อมทั้งได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้อนุญาต อนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ทุกรูป/ทุกท่าน ซึ่งได้เสียสละเวลาให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย จนสำเร็จแล้วด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังขอขอบคุณ คุณป้าสุดา สุทธินิรันกุล คุณแม่นันทนา ศรีคุณ และคุณแม่อรุณี พุทธรพัฒนานนท์ผู้ให้กำเนิดทั้งในทางโลกและทางธรรมเป็นผู้ให้กำลังใจพร้อมสนับสนุนปัจจัยส่วนหนึ่งในการเล่าเรียนครั้งนี้ จนกระทั่งสำเร็จเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตสาขานิเทศศาสตร์ทุกรูป ที่เป็นแรงบันดาลใจ เป็นห่วงเป็นใย โดยเฉพาะท่านพระมหาสุกัญ สุชาโต ที่ได้ประสานงานให้ได้ร่วมงานการเผยแผ่ธรรมกับท่านพระมหาวิฑูติชัย วชิรเมธี ในโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนหลักสูตร ‘๙ วันที่ฉันทัน’

คุณงามความดีอันใดที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์นี้ ขอน้อมบูชาพระรัตนตรัย ผู้ให้กำเนิดครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดทั้งผู้มีอุปการคุณทุกท่าน

พระพิชญ วฑฒนธมโม (พุทธรพัฒนานนท์)

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘